



Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БҮРЯАТЫН АРАДАЙ СОНИН

1998
мартын
28

Хабарай эхин
хүхэ бар
харын
30
гарагай 7
СУББОТО
№ 55 (19896)
Газетын сэн хэлсээгэ

1921 оной
декабриин
21-нээ гарана

Бүгэдэ арадай сонин

НЮТАГАЙНЬ ХҮНҮҮД ДЭМЖЭБЭ

Буряад Республикын Президент А.В.Потапов мартын 23-26-най үжэрнүүдтэ Хурамхаанай болон Баргажанай аймагуудта ошонон байна.

А.В.ПОТАПОВ олон нууринуудаар ябаа, ажалша коллективүүдтэй уулзаа, зонтой хөөрлэдөө. Тэдэнэй дүнгүүдээр хоёр районой эзэбхитэдэй суглаа үнгэргөө.

«Хара-Модон» гэжэ хүдөө ажахын үйлдбэрнин кооперативай хүтэлбэрилэгшэ В.Ч.Хобраков февральин 23-да болонон суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, республикын Президентээр А.В.Потаповые хоёрдохи болзортонь хунгаха тухай Кабанскын районой хунгагшадай эдэбхи үүсхэлые дэмжэхые дурадхаа. Тэрэнэй

дурадхалые Хурамхаанай аймагай багшанар, врачнууд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, дайнай болон ажалай ветеранууд дэмжэбэ.

Хоёрдохи болзортонь Президентээр хунгагдахаар кандидатураа дэбжүүлхэ тухай А.В.Потапов туруушынхые мэдүүлбэ.

Баргажанай аймагай ажалай болон дайнай ветеран А.К.Толстихин (КПРФ-гэй зүгһөө), районой Электрическэ сетьнүүдэй директор И.П.Телятников мүн лэ А.В.Потаповай кандидатурые дэмжэхые урялаа.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствоын хэлэлзэй албан.

хурагшадай республиканска олимпиада

ТУРУУШЫН ТУГ



Улаан-Удын 1-дэхи лицей-интернадай найндэрэйхээр шэмэглэгдэһэн актонэ зал соо хүлөө гэшэхээр бэшэ олон хурагшад, багшанар, эрдэм хуралсалай хүдэлмэрилэгшэд сугларжа, хурагшадай ээлжээтэ республиканска олимпиада эхилһэн байна. Гуманитарна предметүүдээр үнгэргэгдэхэ олимпиада нээлгын үгэ абahan республикын болон эрдэм ухаанай хуралсалай министрэй орлогшо Е.Б.Раднаева республикымнай 23 аймагай (хойто-байгалайхидһаа бэшэн) хурагшад эрээ, тинхэдэ Агын, Усть-Ордагай автономито округуудай, хүршэ Монгол ороной Улаан-Баатарһаа эрхим хурагшадай эндэ хабаадахаяа ерэнэиний энэдэмбэрэлтэй үйлэ хэрэгсьемнай республиканска, зональна, мүн уласхоорондын гүнзгыг удхатай болгоо гэжэ тэмдэглээ.

Хэды хүндэ сагай байгаашье наа, хабарай амаралтын үдэрнүүдтэ 5 томо конференциинүүдэй, уулзалгануудай Улаан-Удэдэ үнгэргэгдэжэ байһан ушар ехэ һайн. Тингээдшые хурагшадай олимпиадада жэл бүри хабаадагшадай олошоржо байһаниинь урматой, зүгөөр мүнгэн бүри ехэ хэрэгтэй болоно гэшэ ааб даа. Гэбшье бүхы юумэн һайн тээшээ хубилха гэжэ найданаб, бултанда амжалта хүсэнэб, гэжэ хэлээ.

Анха түрүүшынхые «хурагшадай республиканска олимпиада» гэхэн алтамал үзэгүүдтэй, алтамал ном зурагтай хүхэ номни туг нёдондоной олимпиадада шалгаржа гарагша Дымбрын Цыренов, Дима Кырмигенов гэгшэд тайзан дээрэ үргэһэн байна.

Хөөрхэн багахан хүбүүд, басагад хүхэ номни хадагаар, ородой заншалаар мүн хилээмн дээрэ даһа табижа, аха дүү арадуудай гуримаар олимпиадада хабаадагшадые уран гоёор амаршалаа. Эдэ хадаа 32-дохи хургуулийн дэргэдэхи «Медвежонок» гэхэн хүүгэдэй сад-хургуулийн хонгёо хоолойтой хүүгэд юм. Олимпиадада хабаадаха жорин гэшүүд - дээдэ хургуулийн багшанар, эрдэмтэд үнэн сэхээр хурагшадые сэгнэхэ байһан тухайгаа тангаригаа тайзан дээрэ үгөө. Олимпиадада хабаадагшадта амжалта хүсээ!

Б.ДОРЖИЕВА.
ЗУРАГ ГЭЭРЭ: «Медвежонок» дэхэн сээрлигэй хүүгэдэй амаршалга.
Г.САМБЯЛОВАЙ фото.

ПРЕЗИДЕНТЫН ТУШААЛДА КАНДИДАДУУД

Буряад Республикын Президент А.В.Потапов хоёрдохи болзортонь Буряад Республикын Президентэдэ кандидат болохо тухайгаа олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ дуулаһан байна.

Тинхэдэ Улаан-Удын мэрэй тушаалһаа болзорһоо урид сүлөөлэгдэһэн Валерий Шаловалов, Москвада ажаһуудаг, мүн тэндэ ажалладаг Сыржима Сергеева (урдань Гүрэнэй дүүмын депутат болохоёо кандидатураа табиһан), мүн Хурамхаанай аймагһаа ажал хэдэггүй Нима Цыбиков Буряад Республикын Президентын тушаалда кандидатууд болохо байһан тухайгаа Буряад Республикын хунгуулийн комиссида мэдээсээ.

С.ОЧИРОВ

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУНГУУЛИЙН КОМИССИЙН МЭДЭЭСЭЛ

Буряад Республикын Президентын, Арадай Хуралай депутатуудай хунгалта тухай олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ хунгуулийн кампани харуулха асуудалнуудай талаар олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдтэй байгша оной апрелин 2-ой 14.00 сагта Буряад Республикын Правительствоын байшан соо (406-дахи кабинет) уулзалга болохо гээд Буряад Республикын хунгуулийн комисси мэдээсээнэ.

ЗАБАЙКАЛИЙН ШОГТОЙ БҮЛГЭМ

Улаан-Удын КВН-эй «Забайкальский вариант» гэхэн суглуулагдамал команда, мүн тэрэнэй капитан Чингис Цыбиков республика дотороо мэдээжэ болонхой. һүүлэй үедэ бусад хотонуудай командануудтай уулзалгануудые эмхидхэжэ, согтой хүхиутэйшүүлэй болон һүбэлгэн

ухаатайшуулай клубуудай хоорондохи нааданда хаба шадабарияа туршалсана. Энэ команда мартын 28-да Эрхүү хотодо үнгэргэгдэһэн Байгалай лигын хахад финалда хабаадаа. Энэ нааданда Красноярск, Братск, Эрхүү хотын команданууд байгаа юм.

Е.Цыбенова

Буряад Республикын Президентэдэ, Арадай Хуралай депутатада кандидатуудай хунгалтын урда тээхи идхалтын хүдэлмэри ябуулха үедэнэ «Буряад үнэн» газетэ удаадахи сэн тогтообо:

- 1) нэгдэхэ болон хоёрдохи нюур (1 дүрбэлжэн сантиметрэй түлөө) - 6 түхэриг;
- 2) бусад нюурнуудта (1 дүрбэлжэн сантиметрэй түлөө) - 4 түхэриг.

Буряад Республикын Президентын, Арадай Хуралай депутатуудай хунгалтын урда тээхи хүдэлмэри ябуулгада Гостелерадиокомпанийн зүгһөө агаарай долгиндо үгтэхэ сагай

ТАРИФУУД

Продукциин зүйлнүүд	захилай хэмжээн түхэригөөр	продукциин сэн
1. Теле-дамжуулга (сэхэ дамжуулга)	1 минута	800
2. Видеотехникэ хэрэглэһэн дамжуулгын видеосюжет	...	600
3. Бэлэн продукциин прокат	...	500
4. Видеоролик хэрэглэгэ (компьютернэ график хэрэглэн)	...	1800
5. Үгэ хэлэлгэ, интервью	...	600
6. Бэлэн материал олон болголго, видеокассетэдэ буулган абалга	1 буулгабари	300
РАДИО-ДАМЖУУЛГА		
1. Захил хэһэн радио-дамжуулга	...	700
2. Үгэ хэлэлгэ, интервью	1 минута хүрэтэр	600
3. Бэлэн ролик табилга	...	400
4. Ролик бэлдэлгэ (захил хэгшын сценаряар)	...	500
5. Аудиокассетэдэ дахинаа буулгалга(кассетын сэнгүйгөөр)	1 буулгабари	200

Е.КАРПОВА, Түсэблэлгын-экономическа таһагай начальник.

ПОЛИОМИЕЛИТ НЭРГЫЛХЭ ИММУНИЗАЦИЙН ҮНДЭХТЭНЭЙ ҮДЭРНҮҮД

Полиомиелит нэргылхэ иммунизациин үндэхтэнэй үдэрнүүд Россин Федерациин, тэрэ тоодо Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ үргэлжэлһөөр: 2-дохи шата - 1998 оной апрелин 6-наа 10 хүрэтэр.

3 нараһаа 3 жэл хүрэтэр наһанай бүхы үхибүүдтэ нэргылэмжын тарилга хэгдэхэ. Тэдэнэй ажаһуудаг газартахи хүүгэдэй болон эмшэлэлгэ-нэргылэлгын бүхы эмхи зургаануудта, мүн медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэй тусхай бригадануудаар гэртнь эдэ үдэрнүүдтэ нэргылэлгын тарилга хэгдэхэ. Ажаһуудаг газараа нэлгээ наа, ямаршые медицинскэ эмхи зургаануудта заагагүй хандагты.

ТҮРЭЛХИД, ХАДУУЖА АБАГТЫ!

Имагтал нэргылэлгын тарилга полиомиелит үбшнһөө, тэрэнэй хүндэ хойшолонгуудһаа танай үхибүүдые аршалан хамгаалха.



Франциско, Улаан-Үдэ хотын анда хото Беркли, Окленд, Орегон штатай Портленд, тиихэдэ суута Тахо нуурай эрьедэ оршодог Тахо хотодо зүжэгүүдэ харуулаабди. Хаанашье ябахаданнай, манай соёлой байшангууд мэтэ 150-200 хүнэй нууха залтай ордонуудта ерэнэн харагшад, нуурижахан олон ородууд дүгэлөө, ехэл уяраабди.

Мэдээжэ уран зурааша Александр Казанскийн 70 наһатай зээ басагантайнь, 93 наһатай эжыгэйнь уулзаабди.

- Тание гайхуулан юумэн олон байгаа ёһотой. Тэндэхи зоной хани барисаан тухай танай наанамжа. Юун танда найшаагдааб?

- Бидэниие айлуудуудар хэлсэһэнэй ёһоор лэ байрлуулаа. Эндэ американ зоной байдалтай бүри дүтөөр танилсаабди. Булта баяшуул гэжэ ханаһамнай, юрын зон, үлүү юумэ гэр соонь үгы, хуу хүнэй ажаһуудалда тааранхай, бүхы юумэниинь оньхожоруулагданхай. Хүн бүхэнэй

тание эгээл ехээр гайхуулааб?

- Намае гайхуулан юумэ үнэхөөрөө үшөөшье олон байгаа: американ зондо өөрынш гэр байра хадаа наһанайнь гол зорилго, нангин гуламта, амарха газарынь болонго. Гэрэйн газар үнтин модотой сээсэрлиг, досоонь аргагүй сэбэр. Ухибүүдын бага наһанһаа хургаалитай, өөрын гэртэй болохо, тэрэнэ гоё хайханаар бариха, ариг сээрээр байлгах гэшые хара багаһаа мэдэдэг, гүрэн, гэртэхи гэр үгэхэ бэшэ, өөһэдөө олохо ёһотойбди гэжэ ойлгодог байһаниинь гайхуулаа. Манай эндэ бултыемнай нэгэ томо хэдэн дабхар гэр соо оруулжархихадань, хамтынгаа юумэ сэгнэнэгүйбди, бог шоройдонь даруулжа, подьездэшые хүсэд сээрлэнэгүйбди.

Хүүгэдэнь ехэ журам гуримтай, зарим гэрнүүдтэ үүдэ үрхээшые хаанагүй,

үлүү гараагүй наамнай дээрэ хэн?

Телевизор ээрнь 40-50 программа харуулагдана, зүгөөр муу муухай, наншалдаатай кинонууд (боевик, эротическа фильмүүд) оройдоошые олохо бэшэ, харуулагданагүй! Хэһэ манай эндэ юун гэшэб? Үдэршые, һүнишые үнөөхи сохисолдоон, аласалдаан, эрэ эхэнэрэй харилсаан тухай видеофильмүүд харуулагдажа байһаниинь хүүгэдэймнай зүрхэ сэдхэлдэ ямар муу нүлөө үзүүлнэ гэшэб! Харин тэндэмнай «Поле чудес» шэнги нааданууд телевизор харагшадта дуралдагдана бшуу.

Бүхы хүүгэдэ һайн тээшэнь хургаха ёһотой байгаабди. Американ зон шэнгээр газар, гэртэхи сээрлэхэ, сэдхэлээрэ һайхан наһаа бодолтой байхаар хургабалнай, дээрэ хэн. Бидэнейшые үхибүүдэймнайшые нүдэн бог

Холын оронһоо бусахадаа...

ВЛАДИМИР КОНДРАТЬЕВ: «БАГАНАА НУРГААЛИТАЙ БАЙҺАНДАНЬ ГАЙХАХААР»

Тээмэндэ Улаан-Үдын ород драмын театрай артистнартай хамта буряад драмын театрай ахамад режиссер Владимир Кондратьев, мүн артистка Саяна Цыдыпова, тиихэдэ республикын соёлой министрэй орлогшо Антонина Майорова, Залуушуулай театрай режиссер Анатолий Баскаков, балетмейстер Нелли Дугаржабон, Эрхүүгэй драматург Нелли Матханова болон бусад аяар холын Америкын Сан-Франциско хото гастрольдо ошоо гэжэ мэдээсэ хэмди.

Энэ холын гастрольнууд, һонирхолтой уулзалганууд, Америкын зоной хани харилсаан, хүмүүжэл, сэдхэл тухай хөөрэхыень Буряад Республикын искусствын габьяата ажал ябуулагша Владимир Ильич Кондратьевта хандаһан байһабди. Энэ режиссерой, артистын зүрхэ сэдхэл хайлуулан аяншалга, хани халуун уулзалганууд, энэ гастрольниинь һүүлдэ гүрэнэй хүсэл бодолнууд - уншагшад аймнай анхаралда.

- Владимир Ильич, нэн түрүүн гастрольнуудай ушар удаа, Америкын ямар хотонуудар ябаһан тухайгаа хөөрйт. Хэр найнаар харин орой харагшад угтанаб? Танай ябаһан үедэ гүдаа, али, урид гү, ехэ һалхи шуурган Сан-Францискада болобо гэжэ түбэй телевиденээр «Время» программаар хараа хэмди.

Сан-Францискада ерэхэдэмнай, һаал ехэ һалхи шуурганай хандарал замхан байжа, бөө шажантан тухай зүжэг бэлдэгшэд нара асарба гэжэ бидэниие ехэ найнаар утгаа. Харин бидэней урид ерэнэн гастрольнуудай түсэб урагшагүйдэһэн байба.

Эндэ Эрхүүгэй драматург Нелли Матхановагай «Шаманские сновидения», «С любовью из Америки» гэхэн хоёр һонин зүжэг харуулаабди. Нэрлэгдэһэн хоёрдохи зү-

жэгэйн гол удаа тобшохоноор хөөрэхэ болобол, нимэ байна.

Эрхүүдэ ажаһуудаг 40 наһатай Лидия Аккиндинавна Склочини Москвада американецтай танилсаад, олон жэлдэ бэшэг бэшэлсэдэг, аргын болоо һаа, уулзадаг байгаа. Һүүлэй һүүлдэ сагай хубилхада, хуби заяагаа нилүүлээ. Эдэ хоёрой инаг дуранһаа набагша татан, намтартань үндэһэлэн, мүн тэдэниие һайн таниха болоһон Эрхүүгэй драматург Нелли Матханова «С любовью из Америки» гэхэн зүжэгөө

удхалан бэшэһэн байна. Энэ зүжэг соо Викторэй, харин «Шаманские сновидения» гэхэн хүгжэм дуута зүжэгтэ бөөгэй роль гүйсэдхөөб.

Бидэниие «Эрро» гэжэ нэрлэгдэһэн буян үйлэдэлыгын, хүн зоной тэдхэмжээр ажамидардаг бүлгэм угтажа аббаа. Энэ бүлгэмэй гэшүүд элдэб аралуудтай холбоо харилсаа байгуулдаг, мүн соёл, искусствуда туһалдаг, экологи до хабаатай асуудалнуудые шиндхэдэг ажалтай юм.

Эдэ бүхы зүжэгүүдые бэлигтэй режиссер Анатолий Баскаков, балетмейстер Нелли Дугаржабон, Эрхүүгэй хүгжэмшэд - «Белый острог» гэхэн Испанида, Францида бэлигээ гэршэлһэн бүлэгэй Артем Якушенко, Юрий Матвеев гэгшэд бэлдээ. Харин бөөгэй басаганай рольдо актриса Саяна Цыдыпова наадаа. Үзэхэлэн һайхан хото гэгдэдэг Калифорниин штатай нийслэл хото Сакраменто, Сан-



гэр бүхэн ондо ондоо түхээрлэгтэй, дабтагдашагүй һайхан байна. Хаа хаанагүй - үйлсэдэньшые, гэртэньшые ариг сэбэр. Мүн тиихэдэ зүрхэ сэдхэлзыньшые дүүрэн, баһал арюун, булта сэбэр бодолтой гэжэ наһахаар.

Юуб гэхэдэ, харгынь үргэн (хоёр тээшээ гүйлгэлдэһэн машинанууд үгы), нэгэл тээшээ, үгы гэбэл, хүүргэ дээгүүр 5 шэглэл, үгы гэбэл доогуур, дээгүүр харгытай хүүргэнүүд байна. Магазин соо ороходоһини, «сайн байна», «һайн даа», хүниие мэдэнгүй түлхибэл, «хүлсыт» гэдэхэ юм. Тахо хотодо саһа хамажа байһан эхэнэр хамахаа болёод, бидэниие амаршалан энээбхилээ бэлэй.

Тиихэдэ театрташые, трамвай, троллейбусуудташые инвалидуудай коляскын дээшэ гараха түхээрлэгэнүүд бии байна, харин үйлсын тротуарнуудшые баһал һөөлжүүлэгдэнхэй.

- Владимир Ильич, үшөө юун

шорой, эбдэрхэй юумэ хаража нурашахань бшуу. Эндэ манай гүрэнэй байдалай системэ зэмтэй гээд байха бэшэ ха юмбиди?!

Жаргалаа бэдэржэ Америкэ ерэнэн зон ажабайдалаа, ажалаа сэгнэнэ. Үнэхөөрөө өөртөө эндэ «Диваажанай орон» олоо бшуу. Бээ шанга баряад ажаллана, ажаһууна. Манда ехэ жэшээ болоо. Тахо нуурай хажууда баһал аргагүй ариг сэбэр.

Бидэ Байгалай хажууда ажаһуудаг зон - ород буряадгүй Байгалаа, түрэл газараа, уһаа, байгалияа, мүн сэдхэлээ сээрлэхэ, арюудхаха, бэе бээдэ энхэргыгээр хандаха, алдууень заһалсажа, бэе бээе дүмжэе, үргэжэе, бурхантай буянтай ябахамнай болтогой! Хүн нэрээ нэрлүүлжэ, хүн шэнгээр ажаһууха ёһотойбди.

- Владимир Ильич, хөөржэ үгэһэнтнай ехэ һонин. Үшөө танда ямар хүсэл байнаб?

- Хэдэ хүндэ сагай болоошые наань, Правительствын, Президентын, спонсорнуудай аша туһаар Америкэ ошожо ерэхэндэе баярые хүргэнэбди. Буруутай бэлшээринһээ гарангүй нууха бэшэ, дэлхэй харгажа, ябажа, үзэжэ, арадайнгаа искусство олондо харуулха (түбэдэ медицинанын атаас шэнгээр), танилсуулха зэргэтэйбди, тиихэдэ өөһэдөө шэнэ юумэ олохо, ондоо соёлтой танилсаха, арад зонойнь ажабайдал, хүсэл бодолзынь мэдэхэ ёһотойбди. Булта хүүгэдээ һайхан ёһо заншалнуудта хургайла, энэ хүн бүхэнэй гол зорилго бшуу! Хүн болохо багаһаа.

- Нонин хөөрэлдөө үүсхэжэ, һанал бодолоо хубаалдаһандатнай баярые хүргэнэбди, үшөө ехэ амжалта, һайн һайханшые, шэнэ аяншалгануудые хүснэбди.

Б.ОРБОДОВА
хөөрэлдөө хэбэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: В.И.Кондратьев США-гай Тахо нуурай сэнгэлитэ; Нелли Матханова, Владимир Кондратьев (бөөгэй хубсаһатай), Нелли Дугаржабон (баруун гарһаа) гэгшэд хальмаг нүхэдтээ. Булын альбомһоо.

